

CHARTER VOOR VERANTWOORD GEBRUIK VAN **ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE IN** **OVERHEIDSDIENSTEN BIJ DE DIENSTVERLENING** **AAN INDIVIDUEN, BEDRIJVEN EN ORGANISATIES**

1. Introductie

Als overheidsdiensten, hierna genoemd “wij”/”ons”¹ is het ons doel om de best mogelijke diensten te leveren aan alle individuen, bedrijven en organisaties, hierna genoemd “u”. Hiervoor, maken wij steeds vaker gebruik van artificiële intelligentie (AI), wanneer deze technologie een positieve bijdrage kan leveren aan deze diensten.

Dit Charter is van toepassing in overeenstemming met het geldende regelgevingskader, waaronder met name de Europese AI verordening², de AVG³, en de wet betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen⁴ maar ook alle regelgevingen die specifiek zijn voor de openbare diensten die zich bij het Charter hebben aangesloten (“onderschrijvende overheidsdiensten”). Wat de Europese AI verordening betreft, houden de in dit Charter uiteengezette beginselen met name rekening met de uitzonderingsregelingen en het risiconiveau van AI-systemen. De specifieke verplichtingen die in dit Charter zijn vastgelegd, worden op evenredige wijze uitgevoerd, afhankelijk van de classificatie van de betrokken systemen. Wij vinden het echter belangrijk om te verduidelijken volgens welke beginselen al de onderschrijvende overheidsdiensten handelen wanneer ze AI gebruiken om hun wettelijke opdrachten te realiseren. We willen ons van uw vertrouwen verzekeren.

Ons kader

Wanneer het over AI-systemen gaat, hanteren we de definitie uit de Europese AI verordening zoals die ook verder wordt toegelicht in de richtsnoeren van de Europese Commissie⁵. Dit omvat ook generatieve AI.

Overheidsdiensten doen in verschillende contexten en voor verschillende doeleinden een beroep op AI-systemen. Een AI-systeem is niet beperkt tot een algoritme: het wordt bepaald door de gegevens die het verwerkt, de hardware waarop het draait, de mensen die het ontwerpen, ontwikkelen en implementeren, en de context waarin het wordt gebruikt.

Wij houden ons aan de principes van dit Charter telkens we AI-systemen *ontwerpen, ontwikkelen, aankopen of gebruiken* voor de volgende twee doeleinden:

1. om een bestuurshandeling⁶ te *stellen* of om een administratief besluitvormingsproces te *ondersteunen* ;
of
2. om rechte reeks met u te *interageren*.

CHARTER VOOR VERANTWOORD GEBRUIK VAN ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE
IN OVERHEIDSDIENSTEN BIJ DE DIENSTVERLENING AAN INDIVIDUEN, BEDRIJVEN EN
ORGANISATIES

Wanneer AI-systemen worden vermeld in dit Charter, verwijzen we dus specifiek naar die twee soorten toepassingen.

Het maatschappelijk doel

Wij menen dat het gebruik van AI-systemen een grote meerwaarde kan bieden voor onze diensten door ons te helpen om onze taken efficiënter uit te voeren en uw rechten op een doeltreffendere manier te waarborgen. Maar we beseffen ook dat het risico's met zich meebrengt, bijvoorbeeld voor ethische principes, maar ook voor de mensenrechten, democratie en de rechtsstaat.

Als overheidsdiensten is het onze plicht om deze risico's te beperken en in te perken, en er altijd op toe te zien dat deze fundamentele waarden in onze democratie worden gerespecteerd. Het is ook onze plicht om het goede voorbeeld te geven. We zullen er daarom op toezien dat ons gebruik van AI-systemen steeds in overeenstemming is met deze waarden en met de toepasselijke wetgeving. Als een AI-systeem onze beginselen niet respecteert, zullen wij het niet gebruiken.

Het Charter is geïnspireerd op bestaande ethische normen, zoals de Ethische richtsnoeren voor betrouwbare AI van de High Level Expert Group on Artificial Intelligence van de Europese Commissie.

Dit charter is niet exhaustief; het formuleert de beginselen waarop de onderschrijvende overheidsdiensten zich willen baseren bij het gebruik van AI. Het is niet de bedoeling om bestaande verplichtingen, waaraan de publieke diensten al voldoen, op te lijsten. Wij zullen onze wettelijke verplichtingen naleven, ongeacht of die al dan niet in dit document worden vermeld.

2. Onze beginselen bij het gebruik van AI zijn:

1) Menselijke interactie:

Wanneer u met ons communiceert, heeft u de mogelijkheid om ook met een medewerker te communiceren in plaats van met een AI-systeem.

2) Transparantie :

Telkens wanneer we een AI systeem gebruiken en voor zover het regelgevend kader dit toelaat, zullen we transparant zijn.

- Dit betekent dat u altijd op de hoogte wordt gebracht wanneer u met een AI-systeem communiceert en niet met een medewerker.
- Bij het meedelen van een beslissing die door een AI-systeem is ondersteund, leven wij de wetgevingen met betrekking tot de motiveringsplicht en de AVG na.
- We houden documentatie over het systeem bij, in overeenstemming met de geldende wetgeving.

3) Menselijk toezicht:

Voor elk AI-systeem dat volgens de Europese AI-verordening een hoog risico inhoudt, garanderen wij menselijk toezicht op de AI-systemen die we gebruiken. Zo zal er bijvoorbeeld menselijk toezicht worden uitgeoefend op de resultaten van een hoog risico AI-systeem dat onze handelingen en beslissingen beïnvloedt.

4) Beroepsmogelijkheid:

Zoals bij elke administratieve beslissing met rechtsgevolgen, beschikken de personen die beïnvloed worden door een beslissing die door een AI-systeem genomen of ondersteund werd, het recht om beroep in te stellen. Dit beroep kan onder andere worden ingesteld bij de Raad van State, een administratieve rechtbank of een andere bevoegde autoriteit.

5) Kwaliteit en beheersing van de gegevens:

We zijn ons bewust van het belang van de kwaliteit van de gegevens bij het trainen en gebruiken van een AI-systeem. We streven er altijd naar dat de gebruikte datasets voldoen aan de criteria die de geldende regelgeving oplegt.

6) Voorafgaande beoordelingen risicobeperking:

Alvorens we een AI-systeem in gebruik nemen, beoordelen we of en wanneer dit systeem ons werkelijk kan helpen om onze diensten efficiënt te verstrekken en nemen wij alle nodige voorzorgsmaatregelen om mogelijke risico's te beperken (in overeenstemming met de geldende reglementering).

- Dit betekent dat we nagaan of het specifieke systeem het geschikte hulpmiddel is voor het doel dat we moeten bereiken of voor het probleem dat we moeten oplossen.
- Voordat we een AI-systeem inzetten voor een nieuw doeleinde, voeren we systematisch een risicobeoordeling uit om de mogelijke ethische, sociale, juridische en veiligheidsrisico's van het systeem in kaart te brengen en te beperken, met bijzondere aandacht voor de fundamentele rechten.
- Hetzelfde geldt wanneer we het systeem niet zelf ontwikkelen, maar aankopen bij een derde partij.
- We gebruiken beoordelingsmethoden gebruiken om een voortdurende evaluatie te garanderen. Indien nodig laten we het AI-systeem ook door een onafhankelijke instantie auditeren vooraleer het te gebruiken.

7) Duurzaamheid en milieueffecten:

We houden rekening met duurzaamheid bij het ontwikkelen, aankopen of gebruiken van een AI-systeem. Dit betekent dat we – waar mogelijk - rekening houden met de milieu-impact van het systeem en het energieverbruik ervan.

8) Permanente vorming:

De onderschrijvende overheidsdiensten bevorderen de continue ontwikkeling van de vaardigheden van hun medewerkers op het gebied van artificiële intelligentie. Het is essentieel dat overheidsmedewerkers kritisch, verantwoordelijk en bewust blijven van de beperkingen van deze hulpmiddelen, om automatische reflexen in het gebruik ervan te vermijden. Aangepaste opleidingen zullen bijdragen tot het versterken van de interne expertise en tot een weloverwogen en verantwoord gebruik van AI-technologieën, in het bijzonder betreffende de uitdagingen op het gebied van betrouwbaarheid, vooringenomenheid en transparantie.

3. Uitvoering:

Elke onderschrijvende overheidsdienst zorgt ervoor dat het Charter wordt geïntegreerd in haar strategisch en operationeel beleid om de doeltreffendheid ervan te waarborgen binnen het kader van zijn budgettaire middelen.

Contact :

Heeft u vragen over dit Charter, contacteer ons dan op: *[E-mailadres op te geven door elke aansluitende overheidsdienst]*

Minister van Modernisering van de Overheid, belast met Digitalisering

Vanessa Matz

**Voorzitter van het College van voorzitters van
de Federale en programmatorische
overheidsdiensten**

Peter Samyn

**Voorzitter van het College van de Instellingen
van Openbaar Nut**

Laurent Vrijdaghs

**Voorzitter van het College van de Openbare
Instellingen van Sociale Zekerheid**
Koen Snyders

Bijlage 1 : Voetnoten

1. Bijlage 2 : Lijst van de overheidsdiensten die het Charter onderschrijven
2. Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828, beschikbaar: [L_202401689NL.000101.fmx.xml](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).
3. Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), beschikbaar: [L_2016119NL.01000101.xml](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj)
4. Wet van 29 July 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, beschikbaar: [Justel databank](https://www.justel.be/).
5. In het bijzonder zijn de richtsnoeren van de Europese Commissie over de definitie van een AI-systeem, gepubliceerd in februari 2025, beschikbaar: <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/112455>.
6. Art. 1, al. 1, Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, beschikbaar: [Justel databank](https://www.justel.be/).

Bijlage 2 : Lijst van de overheidsdiensten die het Charter onderschrijven

Federale en programmatorische overheidsdiensten

- FOD Kanselarij van de Eerste Minister
- FOD Beleid en Ondersteuning
- FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
- FOD Binnenlandse Zaken
- FOD Financiën
- FOD Mobiliteit en Vervoer
- FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
- FOD Sociale Zekerheid
- FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
- FOD Justitie
- FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
- POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid
- POD Wetenschapsbeleid

Ministerie van Defensie

Federale Politie

Instellingen van openbaar nut (ION)

- Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG)
- Nationale Arbeidsraad (NAR)
- Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)
- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- Federaal Planbureau (FPB)
- Regie der gebouwen (RDG)
- Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen (CDZ)
- War Heritage Institute (WHI)
- Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers (FEDASIL)
- Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE)
- Centrale Dienst voor Sociale en Culturele Actie van Defensie (CDSCA)
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM)
- Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (IGO)
- Nationaal Geografisch Instituut (NGI)

Openbare Instellingen van Sociale Zekerheid (OISZ)

- Federale Pensioendienst (FPD)
- Federaal agentschap voor beroepsrisico's (FEDRIS)
- Hulpkas voor werkloosheidsuitkeringen (HVW)
- Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV)
- Kruispuntbank van de sociale zekerheid (KSZ)
- Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA)
- Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV)
- Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)
- Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)
- Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)
- eHealth platform

CHARTER VOOR VERANTWOORD GEBRUIK VAN ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE
IN OVERHEIDSDIENSTEN BIJ DE DIENSTVERLENING AAN INDIVIDUEN, BEDRIJVEN EN
ORGANISATIES